δέν στηρίζεται επί άποφάσεων πού έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα γιά τίς επιχειρήσεις. Πράγματι, άκόμη καί πράξεις τῆς κυβερνήσεως ενός κράτους μέλους, στερούμενες δεσμευτικοῦ χαρακτῆρος, δύνανται νά επηρεάσουν τήν συμπεριφορά έμπόρων καί καταναλωτῶν εντός τοῦ ἐν λόγω κράτους καί νά έχουν ἔτσι ὡς ἀποτέλεσμα τήν ματαίωση τῶν σκοπῶν τῆς Κοινότητος, ὅπως ἐκτίθενται στό ἄρθρο 2 καί ἀναπτύσσονται στό ἄρθρο 3 τῆς συνθήκης.

Στήν ὑπόθεση 249/81,

Επιτροπη των Ευρωπαϊκων Κοινοτητων, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τό νομικό της σύμβουλο Rolf Wägenbaur, ἐπικουρούμενο ἀπό τόν Peter Oliver, μέλος τῆς νομικῆς της ὑπηρεσίας, μέ ἀντίκλητο στό Λουξεμβούργο τόν Oreste Montalto, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg, Λουξεμβοῦργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Ιρλανδιας, ἐκπροσωπουμένης ἀπό τόν Louis J. Dockery, Chief State Solicitor, ἐπικουρούμενο ἀπό τόν John D. Cooke, Senior Counsel, καί τόν H. J. O'Flaherty, Senior Counsel, μέ τόπο ἐπιδόσεων στό Λουξεμβοῦργο τήν πρεσβεία τῆς Ἰρλανδίας,

καθ' ἧς,

πού ἔχει ὡς ἀντικείμενο νά ἀναγνωρισθεῖ ὅτι ἡ Ἰρλανδία, λαμβάνοντας μέτρα γιά τήν προώθηση τῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων στό ἔδαφός της, παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχει ἐκ τοῦ ἄρθρου 30 τῆς συνθήκης ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο ἀπό τούς J. Mertens de Wilmars, πρόεδρο, P. Pescatore, A. O'Keeffe καί U. Everling, προέδρους τμήματος Mackenzie Stuart, G. Bosco καί T. Koopmans, δικαστές,

γενικός εἰσαγγελεύς: F. Capotorti
γραμματεύς: P. Heim

ἐκδίδει τήν ἀκόλουθη

# ΑΠΟΦΑΣΗ

## Περιστατικά

Τά πραγματικά περιστατικά τῆς ὑποθέσεως, ἡ ἐξέλιξη τῆς διαδικασίας, τά αἰτήματα, καθώς καί οἱ ἰσχυρισμοί καί τά ἐπιχειρήματα τῶν διαδίκων ἔχουν συνεπῶς ὡς ἑξῆς:

I — Πραγματικά περιστατικά καί ἔγγραφη διαδικασία

1. Μέ λόγο πού ἐξεφώνησε στίς 18 Ἰανουαρίου 1978, ὁ Desmond O'Malley, βουλευτής καί ὑπουργός βιομηχανίας, ἐμπορίου καί ἐνεργείας, ἀνεκοίνωσε τριετές πρόγραμμα προωθήσεως τῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων, ἀναφέροντας τά ἀκόλουθα:

«Ἔρχεται σήμερα ἡ ἐφαρμογή ἑνός τριετοῦς προγράμματος το ὁποῖο, ἄν στεφθεῖ μέ ἐπιτυχία, θά ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν δημιουργία 10 000 νέων ἀπασχολήσεων πλήρους ὡραρίου στήν ἰρλανδική βιομηχανία μεταποιήσεως καί ὑπηρεσιῶν καί τοῦτο, χάρις στήν αὐξανομένη ὑποστήριξη τῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων, τόσον ἐκ μέρους τοῦ ἰρλανδοῦ καταναλωτοῦ, ὅσον καί τῆς ἰρλανδικῆς βιομηχανίας στό σύνολό της. Στόχος τοῦ προγράμματος εἶναι νά ὑποκαταστήσει ἡ ἰρλανδική παραγωγή τίς εἰσαγωγές μέχρι ποσοστοῦ 3 % τοῦ συνόλου τῶν δαπανῶν καταναλώσεως, μέ ἀντίστοιχη αὔξηση στίς δαπάνες τῆς βιομηχανίας.

Ἡ ἐπίτευξη τοῦ στόχου αὐτοῦ δέν θά ἔχει μόνον ὡς συνέπεια τήν δημιουργία 10 000 θέσεων ἀπασχολήσεως, ἀλλά καί πολλές ἄλλες εὐνοϊκές ἐπιπτώσεις στήν οἰκονομία μας. Θά διατηρήσει τίς ὑπάρχουσες θέσεις ἀπασχολήσεως, οἱ ὁποῖες ἀπειλοῦνται ἀπό τήν συνεχιζόμενη διάβρωση τῶν πωλήσεων στήν ἐσωτερική ἀγορά, πού ὀφείλεται στίς εἰσαγωγές βιομηχανικῶν προϊόντων καί θά καταστήσει δυνατή μιά οὐσιώδη μείωση τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.»

Ὁ ὑπουργός καθώρισε ὡς ἑξῆς τούς τέσσερις κυρίους στόχους τοῦ προγράμματος:

«i) Ἐνημέρωση τοῦ καταναλωτοῦ ἐπί τῶν οἰκονομικῶν συνεπειῶν — ὅσον ἀφορᾶ τήν ἀπασχόληση, τό βιοτικό ἐπίπεδο καί τήν οἰκονομική πρόοδο — τῆς ἐλλείψεως μιᾶς εὐλόγου ὑποστηρίξεως τῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων.

ii) Προβολή τοῦ πραγματικοῦ γεγονότος ὅτι οἱ ἰρλανδικές ἐξαγωγές ἀποδεικνύουν καθημερινῶς ἀνά τόν κόσμο ὅτι τά ἰρλανδικά προϊόντα ἀξίζουν ὑποστηρίξεως λόγω τῶν πλεονεκτημάτων καί ὅτι, γενικῶς, λόγω τῆς ποιότητος καί τῆς τιμῆς των, τά ἰρλανδικά προϊόντα δύνανται ἐπαξίως νά συγκριθοῦν μέ τά ἀντίστοιχα εἰσαγόμενα ἀπό τά ὁποῖα συχνά εἶναι καλλίτερα.

iii) Ἐξασφάλιση τῆς μεγαλυτέρας δυνατῆς ὑποστηρίξεως ἐκ μέρους τοῦ χονδρικοῦ καί λιανικοῦ ἐμπορίου. Ἐπιδιώκουμε τήν εὔλογη συνεργασία σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τήν πώληση, τήν παρουσίαση καί τήν προώθηση τῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων. Δέν πρέπει νά λησμονεῖται ὅτι τά οἰκονομικά ὀφέλη τοῦ προγράμματος αὐτοῦ θά γίνουν αἰσθητά τόσο ἀπό τό λιανικό ἐμπόριο, ὅσο καί ἀπό τόν καθένα ἀτομικῶς.

iv) Δημιουργία νέου πνεύματος δυναμισμοῦ καί συνεργασίας μεταξύ τῶν ἰρλανδῶν βιομηχάνων. Ἔχει λεχθεῖ ὅτι ἕνας ἀπό τούς λόγους γιά τούς ὁποίους

ἐμειώθησαν οἱ πωλήσεις στήν ἐσωτερική ἀγορά ἦταν ὅτι οἱ ἰρλανδοί διομήχανοι εἶχαν τήν τάση νά ἀναπαύονται ἐπί τῶν δαφνῶν τους. Ἡ ἐμπειρία τῶν τελευταίων ἐτῶν ἀποδεικνύει τίς βαρεῖες συνέπειες αὐτῆς τῆς στάσεως.»

2. Μέ ἐπιστολή τῆς 28ης Μαΐου 1979, ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 169, παράγραφος 1, τῆς συνθήκης, ἐκάλεσε τήν ἰρλανδική κυβέρνηση νά στείλει τίς παρατηρήσεις της ὡς πρός τό ἄν συμβιβάζεται μέ τό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης μία σειρά μέτρων πού ἐλήφθησαν στό πλαίσιο τοῦ τριετοῦς προγράμματος γιά τήν προώθηση τῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων πού ἀνεκοίνωσε ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση τόν Ἰανουάριο τοῦ 1978.

Στήν ἐπιστολή της ἡ Ἐπιτροπή ἀνεφέρθη κατ' ἀρχάς στήν προαναφερθεῖσα ὁμιλία τοῦ κ. O'Malley, καθώς καί σέ λόγο πού ἐξεφώνησε στίς 11 Μαΐου 1978 ὁ κ. Raphael Burke, δουλευτής καί ἀναπληρωτής ὑπουργός διομηχανίας, ἐμπορίου καί ἐνεργείας, ἀπό τόν ὁποῖο προέκυψε ὅτι στό τριετές πρόγραμμα εἶχαν διατεθεῖ 600 000 ἰρλανδικές λίρες, στόχος του δέ ἦταν νά ἐνισχύσει τήν φήμη τῶν εἰδῶν παντοπωλείου ἰρλανδικῆς παρασκευῆς. Κατά τόν κ. Burke, τό πρόγραμμα ἀπετέλει τήν πλέον σημαντική κλαδική προσπάθεια πού εἶχε ἀναληφθεῖ κατά τό 1978 ὑπέρ τῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων ὑπό τό γενικό θέμα «ἐγγυημένο ἰρλανδικό προϊόν». Ὁ ἰδιωτικός τομεύς εἶχε, ἐξ ἄλλου, ἐκδηλώσει ἐνδιαφέρον νά μετάσχει κατά τό ἥμισυ στήν οἰκονομική προσπάθεια τοῦ κράτους διά κοινῶν ἐνεργειῶν προωθήσεως.

Ἡ Ἐπιτροπή ἀνέφερε, ἐν συνεχεία, τά ἀκόλουθα παραδείγματα ὑπέρ τῆς προωθήσεως τῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων:

α) Τό σῆμα ποιότητος «Guaranteed Irish» («ἐγγυημένο ἰρλανδικό προϊόν») τό ὁποῖο δύνανται νά φέρουν τά παραγόμενα στήν Ἰρλανδία προϊόντα. Στήν περίπτωση πού ἐγείρονται παράπονα κατά προϊόντος πού φέρει τό σῆμα ποιότητος «Guaranteed Irish», καί ὁ ἀγοραστής δέν δύναται νά ἱκανοποιηθεῖ, ἡ ὑπόθεση ἐρευνᾶται ἀπό τό «Irish Goods Council». Σκοπός τοῦ συστήματος αὐτοῦ εἶναι νά παρακινηθεῖ ὁ καταναλωτής νά ζητεῖ καί νά ἀγοράζει προϊόντα πού φέρουν αὐτό τό σῆμα ποιότητος καί κατά συνέπεια νά ἐνθαρρύνει τήν ἀγορά ἐγχωρίων προϊόντων.

6) Τήν ἐκτύπωση ἀπό τό «Irish Goods Council» φυλλαδίων, ὅπως τό «Expanding for Sales», «Guaranteed Irish — That's the ticket!» καί «You and your shopping», τά ὁποῖα περιέχουν λεπτομερεῖς πληροφορίες περί τῆς δράσεως πού ἔχουν ἀναλάβει οἱ ἰρλανδικές ἀρχές γιά νά παρακινήσουν τούς ἰρλανδούς καταναλωτές νά ἀγοράζουν μόνον ἐγχώρια προϊόντα.

γ) Τήν «Shoplink-Service», ὑπηρεσία πού παρέχεται δωρεάν καί ἔχει ἐγκατασταθεῖ σέ πέντε κέντρα, στό Δουβλίνο, Cork, Limerick, Waterford καί Galway· σκοπός της εἶναι νά παρέχει δωρεάν πληροφορίες στούς καταναλωτές περί τῶν δυνατοτήτων νά προμηθεύονται προϊόντα ἰρλανδικῆς παραγωγῆς.

δ) Τίς δυνατότητες ἐκθέσεως πού παρέχονται στά ἐγχώρια προϊόντα ἀπό τό «Ireland House Trade Centre», ἕναν ὀργανισμό μέ ἕδρα τό Δουβλίνο, ὁ ὁποῖος διευθύνεται ἀπό τό «Irish Goods Council».

Ἡ Ἐπιτροπή ὑπογραμμίζει τέλος στήν ἐπιστολή της τόν ἀποφασιστικό ρόλο τοῦ «Irish Goods Council», ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκπηγάζουν ὅλες οἱ προαναφερθεῖσες ἐνέργειες. Ὁ ὀργανισμός αὐτός ἔχει τήν μορφή μή κεφαλαιουχικῆς ἑταιρίας (company limited by guarantee and not having a share capital), ἡ ὁποία προῆλθε ἀπό τήν συγχώνευση προϋφισταμένων ὀργανώσεων πού εἶχε ἱδρύσει ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση γιά τήν

ἀνάπτυξη καί προώθηση τῆς ἰρλανδικῆς παραγωγῆς. Ὁ πρόεδρος καί τά μέλη τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς τοῦ «Irish Goods Council» διορίζονται ἀπό τόν ὑπουργό βιομηχανίας, ἐμπορίου καί ἐνεργείας, ἡ δέ προηγουμένη ἔγκριση τοῦ ἰδίου ὑπουργοῦ εἶναι ἀπαραίτητη γιά κάθε τροποποίηση τοῦ καταστατικοῦ του.

Στήν ἐπιστολή της πρός τήν ἰρλανδική κυβέρνηση, ἡ Ἐπιτροπή ἀνέφερε ὅτι, κατά τήν γνώμη της, τό «Irish Goods Council» εἶναι μιά δημοσία ἀρχή κατά τήν ἔννοια τῆς ὁδηγίας 70/50 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 22ας Δεκεμβρίου 1969, ληφθείσης βάσει τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 33, παράγραφος 7, περί καταργήσεως τῶν μέτρων πού ἔχουν ἰσοδύναμο ἀποτέλεσμα πρός ποσοτικούς περιορισμούς ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν καί δέν καλύπτονται ἀπό ἄλλες διατάξεις θεσπισθεῖσες δυνάμει τῆς συνθήκης ΕΟΚ (ΟJ 1970 L 13, σ. 29). Σύμφωνα μέ τήν δεύτερη αἰτιολογική σκέψη τῆς ὁδηγίας αὐτῆς, μεταξύ τῶν κατά τήν ἔννοια τῶν ἄρθρων 30 ἐπ. τῆς συνθήκης «μέτρων» πρέπει νά περιληφθοῦν «ὅλες οἱ πράξεις πού ἐκδίδονται ἀπό δημοσία ἀρχή, οἱ ὁποῖες, καίτοι δέν δεσμεύουν νομικῶς τούς ἀποδέκτες τους, τούς κατευθύνουν πρός ὁρισμένη συμπεριφορά».

Κατά τήν Ἐπιτροπή, οἱ λόγοι, τά ἔγγραφα καί οἱ ἐνέργειες πού προαναφέρθηκαν συνιστοῦν «πράξεις», κατά τήν ἔννοια τῆς ἀνωτέρω ὁδηγίας, οἱ ὁποῖες δύνανται νά κατευθύνουν τούς ἀποδέκτες τους στήν ἀγορά προϊόντων ἐγχωρίου παραγωγῆς καί ἐπομένως ἀποτελοῦν μέτρα ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς, τά ὁποῖα ἀπαγορεύει τό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης. Ἐνῶ ἡ Ἐπιτροπή ἐδέχθη ὅτι τά κράτη μέλη δύνανται νά λαμβάνουν μέτρα γιά τήν προώθηση τῶν πωλήσεων τῶν προϊόντων τους, ἐπέστησε, πάντως, τήν προσοχή τῆς ἰρλανδικῆς κυβερνήσεως ἐπί τοῦ γεγονότος ὅτι τά μέτρα αὐτά πρέπει νά συμβιβάζονται πρός τήν συνθήκη ΕΟΚ καί ἰδίως πρός τήν ἀρχή τῆς ἐλεύθερης κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων.

Σχετικῶς, ἀνέφερε ἰδίως τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 2, παράγραφος 3, στοιχεῖα η καί θ, τῆς προαναφερθείσης ὁδηγίας, τά ὁποῖα ἔχουν ὡς ἑξῆς:

«Στά προαναφερθέντα μέτρα περιλαμβάνονται, μεταξύ ἄλλων, ἐκεῖνα τά ὁποῖα:

...

η) ἐμποδίζουν τήν ἀγορά ἀπό τούς ἰδιῶτες μόνον εἰσαγομένων προϊόντων ἤ παρακινοῦν στήν ἀγορά μόνο ἐγχωρίων προϊόντων ἤ ἐπιβάλλουν τήν ἀγορά αὐτή ἤ τῆς παρέχουν προτίμηση·

θ) ἐμποδίζουν, ὁλικῶς ἤ μερικῶς, μόνον ὡς πρός τά εἰσαγόμενα προϊόντα τήν χρησιμοποίηση ἐγχωρίων ἐγκαταστάσεων ἤ ἐξοπλισμῶν ἤ ἐπιφυλάσσουν ὁλικῶς ἤ μερικῶς τήν χρήση τῶν ἐν λόγω ἐγκαταστάσεων ἤ ἐξοπλισμῶν μόνο στά ἐγχώρια προϊόντα·»

3. Μέ ἐπιστολή τῆς 20ῆς Ἰουλίου 1979, ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση ἀπήντησε ὅτι ἀντιλαμβάνεται τίς ἀντιρρήσεις πού διετύπωσε ἡ Ἐπιτροπή ὑπό τήν ἔννοια ὅτι δέν ἀντετίθετο στό τριετές πρόγραμμα, αὐτό καθ' ἑαυτό, ἀλλά σέ ὁρισμένες πλευρές του καί ἰδίως στό γεγονός ὅτι οἱ δυνατότητες ἐκθέσεως πού παρέχει τό «Ireland House Trade Centre» καί οἱ ὑπηρεσίες τοῦ «Shoplink Service» ἀφοροῦν μόνο τά ἐγχώρια προϊόντα. Ἐδήλωσε ὅτι ἦταν διατεθειμένη νά ἐπεκτείνει τίς δυνατότητες αὐτές καί στά προϊόντα προελεύσεως ἄλλων κρατῶν μελῶν.

Ἐπειδή μία συνάντηση πού ἐπραγματοποιήθη στίς 22 Νοεμβρίου 1979 μεταξύ ὑπαλλήλων τῆς Ἐπιτροπῆς καί ἰρλανδῶν ὑπαλλήλων δέν ἀπέδωσε τά ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα, ἡ Ἐπιτροπή, μέ ἐπιστολή τῆς 9ης Μαρτίου 1981, διεβίβασε στήν ἰρλανδική κυβέρνηση τήν ἀπό 25ης

Φεβρουαρίου 1981 αἰτιολογημένη γνώμη, ἡ ὁποία ἀπηυθύνθη πρός τήν Ἰρλανδία, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 169, παράγραφος 1, τῆς συνθήκης, ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀναληφθείσης ἐκστρατείας μέ θέμα «ἀγοράζετε ἰρλανδικά προϊόντα» («Buy Irish»).

Σέ μιά δεύτερη συνάντηση πού ἐπραγματοποιήθη στίς 5 Μαΐου 1981, ἡ Ἐπιτροπή ἐνημερώθη περί τοῦ ὅτι ἀπεφασίσθη ἡ κατάργηση τοῦ «Shoplink-Service» καί τῶν δυνατοτήτων ἐκθέσεως πού παρεῖχε τό «Ireland House Trade Centre», ἀντί νά γίνει ἐπέκτασή τους στά προϊόντα προελεύσεως ἄλλων κρατῶν μελῶν.

4. Ἡ Ἐπιτροπή ἤσκησε τήν παροῦσα προσφυγή στίς 15 Σεπτεμβρίου 1981.

Κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ καί μετ' ἀκρόαση τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, τό Δικαστήριο ἀπεφάσισε τήν ἔναρξη τῆς προφορικῆς διαδικασίας χωρίς προηγουμένη διεξαγωγή ἀποδείξεων. Ἐκάλεσε, ὡστόσο, τήν Ἐπιτροπή

α) νά ἀπαριθμήσει λεπτομερῶς τά μέτρα τῶν ἰρλανδικῶν ἀρχῶν πού θεωρεῖ ὅτι συνιστοῦν μέτρα ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 30 τῆς συνθήκης ΕΟΚ·

β) νά ἐξηγήσει ποιά ἀπό τά μέτρα αὐτά ἐξηκολούθησαν νά ἐφαρμόζονται καί μετά τήν λήξη τῆς ἐκστρατείας «Buy Irish», ἡ ὁποία ἐτοποθετεῖτο στίς ἀρχές τοῦ 1981·

γ) νά παράσχει στό Δικαστήριο στοιχεῖα ἐπί τῶν ἀποτελεσμάτων κάθε διερευνήσεως πού διεξήγαγε γιά παρόμοιες διαφημιστικές ἐκστρατεῖες πού εἶχαν ἀναληφθεῖ σέ ἄλλα κράτη μέλη.

Συγχρόνως, τό Δικαστήριο ἐκάλεσε τήν ἰρλανδική κυβέρνηση

α) νά προσκομίσει στό Δικαστήριο τό καταστατικό τοῦ «Irish Goods Council» καί νά τοῦ γνωρίσει τό ἐτήσιο ποσό τῶν ἐπιχορηγήσεων πού παρέσχε στόν ἐν λόγω ὀργανισμό κατά τήν τριετία 1978-1981, καθώς καί τά ποσά ἰδιωτικῆς προελεύσεως πού διετέθησαν στόν ὀργανισμό αὐτό κατά τά ἀνωτέρω ἔτη·

β) νά παράσχει ἐπίσης διευκρινίσεις ὡς πρός τήν «μικτή ὁμάδα ἐργασίας», πού ἀνέφερε στόν λόγο του τῆς 9ης Ἀπριλίου 1981 ὁ ἰρλανδός ὑπουργός περιβάλλοντος.

## II — Αἰτήματα τῶν διαδίκων

Ἡ προσφεύγουσα ζητεῖ ἀπό τό Δικαστήριο:

1) νά ἀναγνωρίσει ὅτι ἡ Ἰρλανδία, προωθήσασα τίς πωλήσεις ἰρλανδικῶν προϊόντων ἐπί τοῦ ἐδάφους της, παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχει ἐκ τοῦ ἄρθρου 30 τῆς συνθήκης ΕΟΚ·

2) νά καταδικάσει τήν ἰρλανδική κυβέρνηση στά δικαστικά ἔξοδα.

Ἡ καθ' ἧς ζητεῖ ἀπό τό Δικαστήριο:

1) νά ἀπορρίψει τήν προσφυγή τῆς Ἐπιτροπῆς·

2) νά καταδικάσει τήν Ἐπιτροπή στά δικαστικά ἔξοδα.

## III — Ἰσχυρισμοί καί ἐπιχειρήματα τῶν διαδίκων

Στήν προσφυγή της, ἡ *Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, προσφεύγουσα,* τονίζει, κατ' ἀρχάς, ὅτι, παρά τό ὅτι ἡ περίοδος τοῦ τριετοῦς προγράμματος πού ἐτέθη σέ ἐφαρμογή τό 1978 ἔχει παρέλθει, οὐδόλως ἐμειώθη ἡ ἔνταση τῆς ἐκστρατείας ὑπέρ τῆς προωθήσεως τῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων. Ἡ προώθηση λαμβάνει ἰδίως τήν μορφή ἀνακοινώσεων πού ἐδημοσιεύοντο στόν ἰρλανδικό τύπο καί διαφημίσεων ἀπό ραδιοφώνου καί τηλεοράσεως, πού προέβαλαν συνθήματα, ὅπως «Ἀγοράζετε λίγο περισσότερα ἰρλανδικά προϊόντα καί θά δημιουργήσετε θέσεις ἀπασχολήσεως στήν Ἰρλανδία».

Σύμφωνα μέ ἄρθρο πού ἐδημοσιεύθη στούς «Irish Times» τῆς 24ης Ἰουνίου 1981, σελίς 17:

«Ὁ ρόλος τῆς ὑποκαταστάσεως τῶν εἰσαγωγῶν, ὡς ἀποτελεσματικοῦ ὀργάνου βιομηχανικῆς πολιτικῆς σέ ἕνα σύστημα ἐλευθέρου ἐμπορίου, ἀπετέλεσε ἀντικείμενο ηὐξημένης προσοχῆς κατά τό τελευταῖο ἔτος (1980). Κατά τό παρελθόν ἔτος, τό τμῆμα βιομηχανίας τοῦ (Irish Goods) Council διεπίστωσε δυνατότητες ὑποκαταστάσεως προϊόντων ἀξίας 64 ἑκατομμυρίων λιρῶν, ἀπό τά ὁποῖα 18 ἑκατομμύρια κατεχωρίσθησαν ἤδη στά δελτία παραγγελιῶν ἰρλανδῶν βιομηχάνων ...

Γιά τό τρέχον ἔτος, τό Irish Goods Council» ἔχει θέσει ὡς στόχο παραγγελίες ὑποκαταστάσεως ἀξίας 30 ἑκατομμυρίων λιρῶν, πρόθεσή του δέ εἶναι νά ἐντείνει τήν προσπάθεια προωθήσεως μέ τούς παραγωγούς καί ἐμπόρους λιανικῆς πωλήσεως ...»

Τό ἄρθρο αὐτό ἀποτελεῖ μέρος μιᾶς σειρᾶς ἕξι ἀνυπόγραφων ἄρθρων, τά ὁποῖα ἡ Ἐπιτροπή ὑποθέτει ὅτι προέρχονται ἀπό τό «Irish Goods Council», φέρουν δέ τήν ἔνδειξη «Advertisement Feature» (διαφήμιση).

Ἡ Ἐπιτροπή ἐφιστᾶ ἰδίως τήν προσοχή στήν ἔκφραση «ὑποκατάσταση τῶν εἰσαγωγῶν» πού ὑπάρχει στό παρατεθέν ἀπόσπασμα. Ἡ ἔννοια αὐτή ἀπαντᾶται ἐπίσης σέ λόγο πού ἐξεφώνησε στίς 9 Ἀπριλίου 1981 ὁ κ. Burke, ὑπουργός περιβάλλοντος, ὁ ὁποῖος ἀνεκοίνωσε νέες κυβερνητικές πρωτοβουλίες μέ τά ἀκόλουθα λόγια:

«Τόν Αὔγουστο τοῦ παρελθόντος ἔτους (1980) ἀνεκοινώθησαν νέες κυβερνητικές πρωτοβουλίες γιά τήν προώθηση τῆς ὑποκαταστάσεως τῶν εἰσαγωγῶν. Συνεστήθη ὁμάδα ἐργασίας ὑπό τήν προεδρία μου, τήν ἐποχή πού ἤσκουν τά καθήκοντα ἀναπληρωτοῦ ὑπουργοῦ βιομηχανίας, ἐμπορίου καί τουρισμοῦ, μέ σκοπό νά ἐξετάσει τά μέτρα πού δύνανται νά εὐνοήσουν τήν ὑποκατάσταση τῶν εἰσαγωγῶν καί τήν αὔξηση τῶν ἀγορῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων. Ἡ ὁμάδα ἐργασίας περιελάμβανε ἐκπροσώπους τοῦ «Irish Congress of Trade Unions», τῆς «Confederation of Irish Industry», τῆς «Construction Industry Federation», τῆς «Federated Union of Employers», τοῦ «Irish Goods Council», τῆς «Industrial Development Authority», τοῦ ὑπουργείου οἰκονομικῶν καί τοῦ ὑπουργείου βιομηχανίας, ἐμπορίου καί τουρισμοῦ.

Ἡ ὁμάδα ἐργασίας κατήρτισε ἕνα ἐντατικό πρόγραμμα, πού περιελάμβανε ὅλους τούς τομεῖς οἰκονομικῆς δραστηριότητος καί προέβλεπε γιά τόν οἰκοδομικό τομέα τήν κατάρτιση καταλόγου ὑλικῶν ἰρλανδικῆς κατασκευῆς ...

Πιστεύω ὅτι ὁ κατάλογος αὐτός ἐνέχει κεφαλαιώδη σημασία γιά τό σύνολο τοῦ προγράμματος ὑποκαταστάσεως τῶν εἰσαγωγῶν.»

Μεταξύ τῶν σπουδαιοτέρων ἐκδηλώσεων τῆς προσπαθείας προωθήσεως τῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων, ἡ προσφεύγουσα ἀναφέρει τήν χρησιμοποίηση τοῦ σήματος ποιότητος «Guaranteed Irish» καί τήν σημαντική οἰκονομική ἐνίσχυση τῆς ἰρλανδικῆς κυβερνήσεως πρός τό «Irish Goods Council»: 940 000 ἰρλανδικές λίρες στόν προϋπολογισμό τοῦ 1980 καί 922 000 ἰρλανδικές λίρες στόν προϋπολογισμό τοῦ 1981.

Ἄλλωστε, τά μέτρα πού ἔλαβαν οἱ ἰρλανδικές ἀρχές γιά τήν προώθηση τῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων στή Ἰρλανδία ἦταν τόσο πολυάριθμα καί ποικίλα, ὥστε νά εἶναι ἀδύνατο νά ἀπαριθμηθοῦν ὅλα. Ἡ ἐκστρατεία προωθήσεως, στό σύνολό της, καλύπτει ὅλες τίς κατηγορίες τῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων καί ὅλες τίς κατηγορίες ἀγοραστῶν, εἴτε πρόκειται γιά καταναλωτές εἴτε γιά βιομηχανικές ἤ ἐμπορικές ἐπιχειρήσεις εἴτε γιά κρατικούς ὀργανισμούς. Ἑπομένως, ὑπάρχει ἐκστρατεία ὄχι μόνο μέ σύνθημα «Ἀγοράζετε ἰρλανδικά προϊόντα», ἀλλά ἐπίσης καί μέ σύνθημα «Πωλεῖτε ἰρλανδικά προϊόντα», μέ σκοπό νά παρακινοῦνται οἱ ἔμποροι χονδρικῆς καί λιανικῆς νά πωλοῦν κατά προτίμηση ἰρλανδικά προϊόντα ἀντί τῶν εἰσαγομένων.

Ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι τά ἐν λόγω μέτρα ἐμπίπτουν στήν κατηγορία τῶν μέτρων πού «ἐνθαρρύνουν τήν ἀγορά μόνον ἐγχωρίων προϊόντων» κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 2, παράγραφος 3, στοιχεῖο κ, τῆς ὁδηγίας 70/50 τῆς Ἐπιτροπῆς καί ὅτι τήν εὐθύνη τους φέρει τό ἰρλανδικό κράτος.

Τά μέτρα αὐτά συνιστοῦν ἐμπόδια πραγματικά ἤ δυνητικά, ἄμεσα ἤ ἔμμεσα, πού παρεμβάλλονται στίς εἰσαγωγές καί ἐμπίπτουν στήν ἀπαγόρευση τῶν μέτρων ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς. Ὑπό τά δεδομένα αὐτά, παρέλκει ἡ ἐξέταση τοῦ ἄν τά μέτρα αὐτά ἔχουν πράγματι ὡς ἀποτέλεσμα τήν μείωση τῶν εἰσαγωγῶν.

Ἐξ ἄλλου, λαμβανομένων ὑπ' ὄψη τῶν οἰκονομικῆς φύσεως στόχων πού ἐπεδίωξε ἡ διαφημιστική ἐκστρατεία, τά μέτρα αὐτά δέν δύνανται νά δικαιολογηθοῦν βάσει τοῦ ἄρθρου 36 τῆς συνθήκης, τό ὁποῖο ἀναφέρεται σέ περιπτώσεις μή οἰκονομικῆς φύσεως.

Ἡ Ἐπιτροπή ὑπογραμμίζει, τέλος, ὅτι τά ἀνωτέρω μέτρα διαφέρουν οὐσιωδῶς ἀπό τά μέτρα πού δύναται νά λάβει ἕνα κράτος μέλος γιά νά εὐνοήσει τήν διάθεση τῆς ἐθνικῆς του παραγωγῆς ἐκτός τῶν ὁρίων τοῦ ἐδάφους του. Ἄν ἐλαμβάνοντο τέτοια μέτρα γιά τήν προώθηση τῶν ἐξαγωγῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων, σέ ἄλλο κράτος μέλος, τά μέτρα αὐτά θά συνετέλουν στήν αὔξηση τοῦ μεταξύ τῶν κρατῶν μελῶν ἐμπορίου καί ἐπομένως θά συνεβιβάζοντο πλήρως πρός τά ἄρθρα 30 καί 34. Ἀντιθέτως, ἕνα κράτος μέλος δέν θά δύναται νά εὐνοήσει τά ἐγχώρια προϊόντα ἐντός τῆς ἐπικρατείας του.

Ἡ *ἰρλανδική κυβέρνηση, καθ' ἥς,* ἀναγνωρίζει ὅτι πράγματι ἐξεφωνήθησαν οἱ λόγοι τῶν διαφόρων ὑπουργῶν, ὅπως αὐτοί παρετέθησαν, ὅτι τό τριετές πρόγραμμα ὑπό τό ὄνομα «ἐκστρατεία μέ σύνθημα '"Ἀγοράζετε ἰρλανδικά προϊόντα"» κατηρτίσθη πράγματι καί ὅτι σέ γενικές γραμμές ἀνταπεκρίνετο στήν γενική ἰδέα πού ἔδωσε ἡ Ἐπιτροπή. Ἀμφισβητεῖ ὅμως τό ἄν τά διάφορα στοιχεῖα τῆς ἐκστρατείας αὐτῆς εἶχαν τήν σημασία πού τούς ἀποδίδει ἡ Ἐπιτροπή καί τήν ἑρμηνεία πού τούς δίδει.

Ἡ καθ' ἧς ἐφιστᾶ σχετικῶς τήν προσοχή, κατ' ἀρχάς, στό γεγονός ὅτι, λαμβανομένης ὑπ' ὄψη τῆς καταργήσεως τοῦ «Shoplink-Service» καί τῶν δυνατοτήτων ἐκθέσεως πού παρεῖχε τό «Ireland House Trade Centre», ἡ προσφυγή πού ἤσκησε ἡ Ἐπιτροπή στρέφεται κατ' οὐσίαν κατά ἑνός μόνο εἴδους ἐνεργειῶν, ἤτοι τῆς δημοσιεύσεως, καί τῶν διαφημιστικῶν ἐνεργειῶν τοῦ «Irish Goods Council». Οἱ διαφημιστικές αὐτές ἐνέργειες ἔλαβαν τήν μορφή γενικῆς διαφημιστικῆς ἐκστρατείας, ἡ ὁποία συνωδεύετο συχνά ἀπό ὁρισμένες παράλληλες ἐνέργειες, ὅπως τήν δημοσίευση πληροφοριῶν περί τῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων ὁρισμένων εἰδικῶν κατηγοριῶν. Κύριος στόχος τῆς ἐκστρατείας «Ἀγοράζετε ἰρλανδικά προϊόντα» εἶναι ἡ δημιουργία νέων θέσεων ἀπασχολήσεως. Σκοπός της δέν εἶναι ἡ προώθηση ὁρισμένων συγκεκριμένων ἐμπορικῶν σημάτων ἤ συγκεκριμένων προϊόντων, ἀλλά νά καταστήσει συνείδηση ὅτι ὑπάρχουν πρός διάθεση ἰρλανδικά προϊόντα. Ἡ ἐκστρατεία οὐδαμῶς ἀπέβλεπε νά ἀπαγορεύσει, ἐξαλείψει ἤ πλήξει τίς εἰσαγωγές ἀνταγωνιστικῶν προϊόντων.

Ὡς πρός τόν ρόλο καί τήν θέση τοῦ «Irish Goods Council» ἡ καθ' ἧς ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ἐπίδραση καί ἐπίπτωση στό κοινό πού φαίνεται νά ἀποδίδει ἡ Ἐπιτροπή στόν ἐν λόγω ὀργανισμό, «ὡς δημοσίας ἀρχῆς», εἶναι πολύ διογκωμένες. Πράγματι, τό «Council» ἱδρύθη γιά νά δημιουργηθεῖ τό πλαίσιο ἐντός τοῦ ὁποίου ἠδύναντο νά ἑνωθοῦν διάφορες βιομηχανίες γιά νά συνεργασθεῖν πρός τό κοινό τους συμφέρον. Τά μέλη τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς ἐπελέγησαν κατά τρόπο ὥστε νά ἐκπροσωποῦνται οἱ ἐνδιαφερόμενοι οἰκονομικοί τομεῖς, ἡ δέ οἰκονομική ἐνίσχυση τῆς κυβερνήσεως εἶχε ὡς μοναδικό σκοπό νά

παρακινήσει τήν ἰρλανδική βιομηχανία νά ἀναλάβει εἰς τάς χείρας της τήν ὑπόθεση. Ἡ κυβέρνηση δέν ἐθέσπισε καμία νομοθεσία καί δέν ἤσκησε κανενός εἴδους πίεση. Συνεπῶς, κατά τό μέτρο πού δύναται νά θεωρηθεῖ ἐπιτυχημένη ἡ διαφημιστική ἐκστρατεία τοῦ «Irish Goods Council», αὐτό δέν ὀφείλεται στήν ἀρχική οἰκονομική ἐνίσχυση ἤ στήν ἠθική ἐνθάρρυνση τῆς κυβερνήσεως, ἀλλά μᾶλλον στό γεγονός ὅτι μιά μερίδα τοῦ κοινοῦ ἀπεδείχθη εὐαίσθητη στόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ἔγινε ἔκκληση στά πατριωτικά του αἰσθήματα.

Ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση ἰσχυρίζεται ἀκόμη ὅτι, ἐκ τῆς ἰδίας τῆς φύσεώς των, οἱ ἐπίδικες ἐνέργειες δέν συνιστοῦν «μέτρα» κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 30 τῆς συνθήκης. Ἀκόμη καί στήν περίπτωση κατά τήν ὁποία οἱ ἐνέργειες πού ἐσκόπευαν νά καταστήσουν συνείδηση στό κοινό ὅτι ὑπάρχουν καί τά ἐγχώρια προϊόντα δυνατόν νά εἶχαν ὡς συνέπεια νά φέρουν σέ δυσμενέστερη θέση τά εἰσαγόμενα προϊόντα, τό γεγονός αὐτό δέν ἀρκεῖ γιά νά θεωρηθεῖ ὅτι ἐμπίπτουν στό πεδίο ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 30.

Ἡ καθ' ἧς διευκρινίζει σχετικά ὅτι τό κοινό στοιχεῖο τῶν διαφόρων ἑρμηνειῶν πού ἔδωσε μέ τήν νομολογία του τό Δικαστήριο στήν ἔννοια τῶν «μέτρων» ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος εἶναι ὅτι ἀφοροῦν μία ἄμεση παρέμβαση, ρυθμιστικοῦ χαρακτῆρος, πού ἐκπορεύεται ἀπό δημοσία ἀρχή καί ἐνέχει, σέ ὁρισμένο βαθμό, ὑποχρεωτική ἰσχύ. Ἔτσι, ὁ γενικός ὁρισμός πού υἱοθέτησε τό Δικαστήριο στήν ἀπόφασή του τῆς 11ης Ἰουλίου 1974 (Dassonville, ὑπόθ. 8/74, ECR σ. 837) ἀναφέρεται σέ «κάθε ἐμπορική ρύθμιση τῶν κρατῶν μελῶν ...», στήν συντριπτική δέ πλειοψηφία τῶν ὑποθέσεων πού ἔκρινε τό Δικαστήριο, τό ἐπίδικο μέτρο ἦταν μία πράξη πού εἶχε ἰσχύ νόμου. Κατά τήν ἄποψη τῆς καθ' ἧς, ὁ ὅρος «μέτρα» κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 30 τῆς συνθήκης ἀφορᾶ τούς νόμους, τά διατάγματα, τίς κανονιστικές ρυθμίσεις, τίς διοικητικές πρακτικές ἤ ὁποιαδήποτε ἄλλη μορφή ἀμέσου παρεμβάσεως μιᾶς δημοσίας ἀρχῆς στίς ἐμπορικές δραστηριότητες ἤ, ἔστω, μιά μορφή παρεμβάσεως διά τῆς ὁποίας ἐπιβάλλεται στόν ἀποδέκτη μία ἐπιβάρυνση ἤ τοῦ ἀφαιρεῖται ἕνα πλεονέκτημα μέ σκοπό νά ὑποχρεωθεῖ νά συμμορφωθεῖ μέ τόν σκοπό πού ἐπιδιώκει ἡ παρέμβαση.

Ὡστόσο, οὔτε τό ἄρθρο 30 οὔτε ἡ οἰκονομία τῆς συνθήκης ἤ ἡ νομολογία τοῦ Δικαστηρίου δέν προσφέρουν βάση πού νά ἐπιτρέπει νά ἐπεκταθεῖ ἡ ἔννοια τῶν «μέτρων» κατά τρόπο πού νά περιλαμβάνει καί τίς δωρεάν δηλώσεις πού γίνονται σέ ὁμιλίες ἤ διαφημιστικές ἀγγελίες τίς ὁποῖες οἱ ἀποδέκτες δύνανται νά ἀγνοήσουν τελείως.

Ἡ Ἐπιτροπή ὅμως δέν ἰσχυρίσθη ὅτι ἡ ἐκστρατεία ἐπέτυχε τούς στόχους της κατά τρόπο διαφορετικό ἀπό τό νά πείσει μεγάλη μερίδα τοῦ κοινοῦ κατά τόν περιγραφέντα τρόπο οὔτε ἰσχυρίσθη ἐπίσης ὅτι ἡ ὑποστήριξη πού παρέσχε ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση στήν ἐκστρατεία συνεπήγετο τήν δημιουργία ἤ τήν ἐπιβολή κάποιας ἀπό τίς «ἐμπορικές κανονιστικές ρυθμίσεις» πού ἀνεφέρθησαν ἀνωτέρω.

Ἡ καθ' ἧς ὑπογραμμίζει ὅτι ἡ Ἐπιτροπή, γιά νά θεμελιώσει τόν ἰσχυρισμό ὅτι οἱ δωρεάν διαφημιστικές ἀγγελίες συνιστοῦν μέτρα ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος, στηρίζεται ἀποκλειστικῶς στόν ὁρισμό πού δίδει ἡ ὁδηγία 70/50, σύμφωνα μέ τόν ὁποῖο, ὡς μέτρα κατά τήν ἔννοια τῶν ἄρθρων 30 ἐπ. τῆς συνθήκης πρέπει νά νοηθοῦν «ὅλες οἱ πράξεις δημοσίων ἀρχῶν περιλαμβανομένων τῶν παροτρύνσεων» (πρώτη αἰτιολογική σκέψη), «οἱ ὁποῖες, καίτοι δέν δεσμεύουν νομικῶς τούς ἀποδέκτες τους, τούς κατευθύνουν σέ ὁρισμένο τρόπο συμπεριφορᾶς» (δεύτερη αἰτιολογική σκέψη).

Θεωρεῖ, πάντως, ὅτι ὁ ὁρισμός αὐτός δέν ἔχει καμία ἔννομη συνέπεια, ἡ δέ Ἐπιτροπή, θεσπίσασα τήν ὁδηγία αὐτή ὑπερέβη τίς ἁρμοδιότητές της. Πράγματι, τό ἄρθρο 33, παράγραφος 7, τῆς συνθήκης, ἐπί τοῦ ὁποίου ἐρείδεται ἡ ὁδηγία, δέν ἐξουσιοδοτεῖ τήν Ἐπιτροπή νά ἐπεξεργασθεῖ ἕναν εὐρύ ὁρισμό τῆς ἐννοίας «μέτρα», ἀλλ' ἁπλῶς νά καθορίσει τήν διαδικασία καί τό χρονοδιάγραμμα τῆς καταργήσεως τῶν μέτρων ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοστώσεις.

Ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση θεωρεῖ, ἐξ ἄλλου, ὅτι ἡ μέθοδος προσεγγίσεως πού ἐπέλεξε ἡ Ἐπιτροπή στήν παροῦσα ὑπόθεση στηρίζεται σέ μία σύγχυση μεταξύ τοῦ ἀποτελέσματος καί τῆς φύσεως ἑνός μέτρου. Καίτοι βεβαίως ἀληθεύει ὅτι μέ τήν ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 30 ἀπό τό Δικαστήριο ἐτονίσθη ἡ σημασία τοῦ ὅρου «ἰσοδύναμο ἀποτέλεσμα» πάντα ὅμως προϋπέθετε τήν ὕπαρξη μέτρων δυναμένων νά προκαλέσουν ἕνα τέτοιο ἀποτέλεσμα. Σχετικά μέ τήν ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 30, ἡ Ἐπιτροπή ἐπεκαλέσθη τό ἀποτέλεσμα τῆς ἐκστρατείας «Ἀγοράζετε ἰρλανδικά προϊόντα» ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν, ὡς ἐάν τό ἀποτέλεσμα αὐτό νά ἦτο ὁ μόνος ἀποφασιστικός παράγων. Ὡστόσο, ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση παρατηρεῖ ὅτι τό ἀποτέλεσμα δέν προσδιορίζει τόν χαρακτῆρα τῆς αἰτίας πού τό παρήγαγε. Ὡς παράδειγμα ἀναφέρει ὅτι μία διαφημιστική ἐκστρατεία, παρόμοια ὡς πρός τήν φύση της, τήν ἔκταση καί τά ἀποτελέσματά της μέ τήν παροῦσα ἐκστρατεία πού ἔχει σύνθημα «Ἀγοράζετε ἰρλανδικά προϊόντα», ὀργανωμένη ὅμως καί χρηματοδοτουμένη ἀπό τήν ἰδιωτική ἐπιχείρηση, δέν θά ἐνέπιπτε στό πεδίο ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 30, διότι δέν θά ὑπῆρχε καμία ἐπέμβαση νομοθετικῆς φύσεως ἐκ μέρους τοῦ κράτους μέλους. Μία τέτοια ἐκστρατεία θά ἠδύνατο ἐνδεχομένως νά ἐξετασθεῖ ὑπό τό πρίσμα τοῦ ἄρθρου 85 τῆς συνθήκης.

Ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση ἀναφέρει σχετικῶς ὅτι μία οἰκονομική ἐνίσχυση πού χορηγεῖ σέ μία βιομηχανία ἕνα κράτος μέλος εὐνοεῖ τά ἐγχώρια προϊόντα πού παράγει ἡ ἐν λόγω βιομηχανία καί δύναται ἐπομένως νά καταστήσει δυσκολότερη τήν διάθεση τῶν εἰσαγομένων ἀνταγωνιστικῶν προϊόντων. Ἡ ἐνίσχυση ὅμως αὐτή δέν ἐμπίπτει στό ἄρθρο 30, ἀλλά πρέπει νά ἐξετασθεῖ ὑπό τό πρίσμα τῶν ἄρθρων 92 καί 93 τῆς συνθήκης.

Ἡ καθ' ἧς θεωρεῖ ἐξ ἄλλου ὅτι τό ἄρθρο 92 τῆς συνθήκης εἶναι ἡ πιό κατάλληλη διάταξη γιά νά διερευνηθοῦν τά ζητήματα πού ἀποτελοῦν ἀντικείμενο τῆς παρούσης προσφυγῆς. Πράγματι, τό ὄφελος πού ἀπεκόμισε ἡ ἐγχώρια ἰρλανδική παραγωγή ἀπό τήν ἐκστρατεία μέ σύνθημα «Ἀγοράζετε ἰρλανδικά προϊόντα», ἔναντι τῶν εἰσαγομένων προϊόντων προέρχεται μᾶλλον ἀπό τίς γενικές διαφημιστικές ἐνέργειες καί τήν συνολική οἰκονομική ὑποστήριξη παρά ἀπό ἄμεση παρέμβαση ὑπό μορφή «ἐμπορικῆς κανονιστικῆς ρυθμίσεως». Οἱ προσπάθειες αὐτές γιά τήν ἐν γένει ἐνίσχυση τῶν βιομηχανιῶν ἐμπίπτουν ἀκριβῶς στό πλαίσιο τῆς διακριτικῆς ἐξουσίας τήν ὁποία ἀσκεῖ ἡ Ἐπιτροπή βάσει τῶν ἄρθρων 92 καί 93. Προβάλλουσα τόν ἰσχυρισμό ὅτι ἡ ἐκστρατεία μέ σύνθημα «Ἀγοράζετε ἰρλανδικά προϊόντα» θά εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νά προκαλέσει στρέβλωση τῆς ἐλεύθερης κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων στήν κοινή ἀγορά, ἡ Ἐπιτροπή ἁπλῶς δηλώνει μέ διαφορετικό τρόπο τό ἀσυμβίβαστό της πρός τήν κοινή ἀγορά πού προβλέπεται στό ἄρθρο 92, παράγραφος 1, τῆς συνθήκης.

Ὅπως ὅμως προκύπτει ἀπό τήν 16η αἰτιολογική σκέψη καί ἀπό τό ἄρθρο 2, παράγραφος 2, τῆς ὁδηγίας 70/50 τῆς Ἐπιτροπῆς, τά ἄρθρα 30 καί 92 δέν ἐφαρμόζονται ταυτοχρόνως γιά τό ἴδιο μέτρο ἤ ἐνέργεια. Ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση ἀναφέρει σχετικῶς τήν ἀπόφαση τῆς 22ας Μαρτίου 1977 (Iannelli, ὑπόθ. 74/76, ECR σ. 557), σύμφωνα μέ τήν ὁποία μία τόσο εὐρεία ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 30 φθάνουσα στό σημεῖο νά ἐξομοιώνει μία ἐνίσχυση, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 92, μέ ποσοτικό περιορισμό κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 30, θά εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νά ἀλλοιώσει τήν ἔκταση ἐφαρμογῆς τῶν ἄρθρων 92 καί 93 τῆς συνθήκης καί νά θίξει τό σύστημα

κατανομῆς ἐξουσιῶν πού ἔχει καθιερώσει ἡ συνθήκη, μέ τήν θέσπιση τῆς διαδικασίας τοῦ διαρκοῦς ἐλέγχου πού προβλέπει τό ἄρθρο 93.

Δεδομένου ὅτι ἡ ἐνίσχυση, κατά τήν ἔννοια τῶν ἄρθρων 92 καί 93, χαρακτηρίζεται ἀπό τήν παροχή ἑνός δωρεάν ὀφέλους, ἐκ μέρους μιᾶς δημοσίας ἀρχῆς, γιά νά εὐνοηθεῖ ἡ ἀνάπτυξη ὁρισμένων τομέων ἤ βιομηχανικῶν κλάδων καί τό ὁποῖο ἔχει ὡς συνέπεια νά νοθεύει τόν ἀνταγωνισμό, παρίσταται ὡς ἀλυσιτελής ἡ προσφυγή στόν διευρυμένο ὁρισμό τῆς ἐννοίας «μέτρα» κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 30, γιά νά ἐξετασθοῦν οἱ διαφημιστικές ἐνέργειες στίς ὁποῖες ἐναντιώνεται ἡ Ἐπιτροπή. Ἐπιπροσθέτως, ἡ Ἐπιτροπή, στηρίξασα τήν παροῦσα προσφυγή ἐπί μόνου τοῦ ἄρθρου 30, ἐστέρησε ἀπό τήν Ἰρλανδία τήν δυνατότητα νά ἐκθέσει λεπτομερῶς τήν φύση καί τά ἀποτελέσματα τῆς ἐκστρατείας μέ σύνθημα «Ἀγοράζετε ἰρλανδικά προϊόντα» μέσα στό ὅλο κοινοτικό σύστημα· ἐστέρησε ἐπίσης ἀπό τήν Ἰρλανδία τήν δυνατότητα νά τροποποιήσει ἐνδεχομένως ὁρισμένες πλευρές τῆς ἐνισχύσεως, ὥστε νά τήν καταστήσει σύμφωνη μέ τήν συνθήκη, κατά τήν προβλεπομένη στό ἄρθρο 93, παράγραφος 2, διαδικασία.

Μέ τήν *ἀνταπάντησή* της, ἡ *Ἐπιτροπή* παρατηρεῖ κατ' ἀρχάς ὅτι, ἐφ' ὅσον στήν συνθήκη δέν ὑπάρχει ὁρισμός τῆς ἐννοίας τοῦ μέτρου ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς, ἡ υἱοθέτηση ἑνός μή ἐξαντλητικοῦ ὁρισμοῦ τῆς ἐννοίας αὐτῆς στήν ὁδηγία 70/50 δέν συνιστᾶ καταχρηστική ἄσκηση ἐξουσίας, ἀλλά προκύπτει μᾶλλον ἀπό μιά ἐξουσία ἐνυπάρχουσα στήν ὑποχρέωση πού ὑπέχει ἡ Ἐπιτροπή δυνάμει τοῦ ἄρθρου 33, παράγραφος 7, νά καθορίζει τήν διαδικασία καί τό χρονοδιάγραμμα καταργήσεως τῶν ἐν λόγω μέτρων. Σέ ἀντίθετη περίπτωση, ἡ Ἐπιτροπή θά ἐξηναγκάζετο, ἀργά ἤ γρήγορα, νά καταστήσει γνωστή τήν ἑρμηνεία πού δίδει στόν ὅρο αὐτό, ὥστε νά ἀποφύγει τήν πλήρη ἀβεβαιότητα ἐπί τοῦ σημείου αὐτοῦ.

Ἡ Ἐπιτροπή ὑποστηρίζει ἐν συνεχεία ὅτι ἀρκεῖ μία καθαρά ἠθική παρότρυνση ἐκ μέρους τῶν δημοσίων ἀρχῶν γιά νά θεωρηθεῖ ὅτι ἕνα μέτρο ἐμπίπτει στό ἄρθρο 30. Τό γεγονός ὅτι τό Δικαστήριο δέν εἶχε μέχρι σήμερα τήν εὐκαιρία νά ἀποφανθεῖ περί τοῦ ἄν μία σύσταση ἤ μία παρότρυνση δύνανται νά ἀποτελέσουν μέτρα ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος δέν μεταβάλλει τήν ἄποψή της.

Μολονότι δέχεται ὅτι τό ἴδιο μέτρο δέν δύναται νά ἐμπίπτει ταυτοχρόνως καί στό ἄρθρο 30 καί στό ἄρθρο 92, ἡ Ἐπιτροπή ὑποστηρίζει, τέλος, ὅτι τό ἄρθρο 92 ἐφαρμόζεται μόνον ἐπί τῶν ἐνισχύσεων ἐκείνων πού εὐνοοῦν ὁρισμένες ἐπιχειρήσεις ἤ τήν παραγωγή ἀγαθῶν. Κυβερνητικά μέτρα πού εὐνοοῦν τό σύνολο τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς ἐν σχέσει πρός τά εἰσαγόμενα προϊόντα εἶναι πάρα πολύ γενικά ὥστε νά ὑπαχθοῦν στό πεδίο ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 92.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν φερομένη ἀνάγκη νά δοθεῖ ὁρισμός τῆς ἐννοίας τῶν μέτρων ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος στήν ὁδηγία 70/50, ἡ *καθ' ἧς* προβάλλει μέ τήν *ἀνταπάντησή* της ὅτι παρέλκει κάθε ὁρισμός, ὅταν πρόκειται νά ἐξειδικευθοῦν συγκεκριμένα μέτρα πού πρέπει νά καταργηθοῦν.

Ὡς πρός τόν χαρακτηρισμό τῆς ἐκστρατείας «Ἀγοράζετε ἰρλανδικά προϊόντα» προσθέτει περαιτέρω ὅτι αὐτή ἀποτελεῖ ἐνθάρρυνση τῶν ἰρλανδῶν κατασκευαστῶν ὑπό μορφή ἐκκλήσεως στά πατριωτικά συναισθήματα τοῦ κοινοῦ, γιά νά ἀντιμετωπισθοῦν τά προβλήματα τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας. Ἡ ἐκστρατεία δέν περιέχει κανένα στοιχεῖο περιορισμοῦ ἤ παρακωλύσεως τῶν εἰσαγομένων προϊόντων.

Ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση ἀμφισβητεῖ, τέλος, τήν περιοριστική ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 92, πού προτείνει ἡ Ἐπιτροπή. Ἀναφέρει σχετικῶς τήν ἀπόφαση τοῦ Δικαστηρίου τῆς 10ης Δεκεμβρίου 1969 (Ἐπιτροπή κατά Γαλ-

λίας, ὑποθ. 6 καί 11/69, ECR σ. 523), ἐκ τῆς ὁποίας προκύπτει ὅτι μία γενική ἐνίσχυση ὑπό μορφή προτιμησιακοῦ προεξοφλητικοῦ τόκου γιά τίς ἐξαγωγές, πού χορηγεῖται γιά ὅλα τά ἐξαγόμενα ἐγχώρια προϊόντα, συνιστᾶ ἐνίσχυση κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 92.

## IV — Ἀπαντήσεις στά γραπτά ἐρωτήματα πού ἔθεσε τό Δικαστήριο

Ἡ *Ἐπιτροπή* διευκρινίζει ὅτι τά μέτρα πού ἔλαβε ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση δύνανται νά διακριθοῦν σέ δύο κατηγορίες

i) ἡ καταβολή σημαντικῶν ποσῶν στό «Irish Goods Council» καί

ii) ὁ συντονισμός καί ἡ ὀργάνωση τῆς διαφημιστικῆς ἐκστρατείας.

Ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι οἱ ἐνέργειες τῶν δύο κατηγοριῶν συνίστοῦν μέτρα ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 30 τῆς συνθήκης. Ἰσχυρίζεται ὅτι τό «Irish Goods Council» εἴτε ἀποτελεῖ τμῆμα τῆς ἰρλανδικῆς κυβερνήσεως εἴτε προβαίνει στίς διαφημιστικές του ἐνέργειες γιά λογαριασμό τῆς ἰρλανδικῆς κυβερνήσεως.

Κατά τήν Ἐπιτροπή, ὅλα τά ἐν λόγω μέτρα ἐσυνέχισαν νά ἐφαρμόζονται καί μετά τό τέλος τῆς τριετοῦς ἐκστρατείας «Ἀγοράζετε ἰρλανδικά προϊόντα» ἡ ὁποία ὑπετίθετο ὅτι θά ἔληγε στίς ἀρχές τοῦ 1981.

Ἡ Ἐπιτροπή ἀναφέρει, τέλος, ὅτι δέν ἔχει ὑπ' ὄψη της καμμία παρόμοια διαφημιστική ἐκστρατεία σέ ἄλλο κράτος μέλος. Ἀπό τά τέλη ὅμως τοῦ 1981 ἄρχισε τήν ἐξέταση ὁρισμένων διαφημιστικῶν ἐνεργειῶν ἐγχωρίων προϊόντων σέ δύο ἄλλα κράτη μέλη, περί τῶν ὁποίων ἐπληροφορήθη.

Ἡ *ἰρλανδική κυβέρνηση* κατέθεσε ἀντίγραφο τοῦ καταστατικοῦ τοῦ «Irish Goods Council», καθώς καί τόν ἑξῆς πίνακα κρατικῶν καί ἰδιωτικῶν ἐπιχορηγήσεων πού ἔλαβε ὁ ὀργανισμός αὐτός κατά τήν περίοδο 1978-1981

| Ἔτος | Κρατική χρηματοδότηση | Ἰδιωτικές ἐπιχορηγήσεις |
|---|---|---|
| Περίοδος ἀπό τήν ἵδρυση τοῦ IGC στίς 25 Αὐγούστου 1978 μέχρι τήν 31η Δεκεμβρίου 1979 | 1 005 000 IRL | 175 000 IRL |
| 1980 | 940 000 IRL | 194 000 IRL |
| 1981 | 922 000 IRL | 218 000 IRL |

Ὡς πρός τή «μικτή ὁμάδα ἐργασίας» πού ἀνέφερε στόν λόγο του τῆς 9ης Ἀπριλίου 1981 ὁ ἰρλανδός ὑπουργός περιβάλλοντος, ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση διευκρινίζει ὅτι ἔργο τῆς ὁμάδος αὐτῆς ἦταν νά ἀσχοληθεῖ μέ τό πρόβλημα τῆς ὑποκαταστάσεως τῶν εἰσαγωγῶν. Ἄν καί οἱ συζητήσεις τῆς ὁμάδος ἐργασίας ἐκάλυψαν ἕναν εὐρύ τομέα, ἡ ζωή της ἦταν, ὡστόσο, πολύ σύντομη γιά νά ἔχει συγκεκριμένα ἀποτελέσματα. Κατά τήν περίοδο μεταξύ Αὐγούστου 1980 καί Μαΐου 1981, συνεδρίασε ἑπτά φορές. Μετά τόν σχηματισμό νέας κυβερνήσεως κατόπιν τῶν γενικῶν ἐκλογῶν τοῦ Ἰουνίου 1981, δέν ἐλήφθη καμία ἀπόφαση γιά νά ἐπαναδραστηριοποιηθεῖ ἡ ὁμάδα ἐργασίας.

## V — Προφορική διαδικασία

Οἱ διάδικοι ἀγόρευσαν κατά τήν συνεδρίαση τῆς 9ης Ἰουνίου 1981.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του κατά τήν συνεδρίαση τῆς 15ης Σεπτεμβρίου 1982.

## Σκεπτικό

1 Μέ δικόγραφο πού κατέθεσε στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου στίς 15 Σεπτεμβρίου 1981, ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων ἤσκησε, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 169 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή μέ τήν ὁποία ζητεῖ νά ἀναγνωριστεῖ ὅτι ἡ Ἰρλανδία, μέ τήν ὀργάνωση ἐκστρατείας γιά τήν προώθηση τῶν πωλήσεων καί ἀγορῶν, ἐπί τοῦ ἐδάφους της, ἰρλανδικῶν προϊόντων, παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης.

### I — Τό ἀντικείμενο τῆς διαφορᾶς

2 Στήν αἰτιολογημένη γνώμη πού ἀπηύθυνε στίς 25 Φεβρουαρίου 1981 πρός τήν Ἰρλανδία σχετικῶς μέ τήν ἐκστρατεία πού εἶχε ὡς σύνθημα «Ἀγοράζετε ἰρλανδικά προϊόντα» («Buy Irish»), ἡ Ἐπιτροπή ἀνέφερε ὅτι τόν Ἰανουάριο τοῦ 1978 ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση ἔθεσε σέ ἐφαρμογή ἕνα τριετές πρόγραμμα γιά τήν προώθηση τῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων. Ἡ ἐκστρατεία ἄρχισε στίς 18 Ἰανουαρίου 1978, μέ λόγο τοῦ ἰρλανδοῦ ὑπουργοῦ βιομηχανίας, ἐμπορίου καί ἐνεργείας. Μέ τήν εὐκαιρία αὐτή, ὁ ὑπουργός ἐδήλωσε ὅτι σκοπός τῆς ἐκστρατείας ἦταν «ἡ ὑποκατάσταση τῶν εἰσαγωγῶν ἀπό ἰρλανδικά προϊόντα μέχρι ποσοστοῦ 3 % τοῦ συνόλου τῶν δαπανῶν καταναλώσεως», ἡ δέ ἐκστρατεία ἀπετέλει «ἕνα σύνολο προσεκτικά μελετημένων πρωτοβουλιῶν πού ἀπαρτίζουν ἕνα ὁλοκληρωμένο πρόγραμμα προωθήσεως τῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων, μέ εἰδικές προτάσεις πρός τούς παραγωγούς, διανομεῖς καί καταναλωτές».

3 Σύμφωνα μέ τίς δηλώσεις αὐτές, ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση ἔλαβε καί συνέχισε νά λαμβάνει σειρά μέτρων γιά τήν προώθηση τῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων. Στήν αἰτιολογημένη γνώμη ἀνεφέροντο τά ἀκόλουθα μέτρα:

α) ἡ ὀργάνωση ὑπηρεσίας δωρεάν παροχῆς πληροφοριῶν στούς καταναλωτές πού ἐπιθυμοῦν νά γνωρίσουν ποιά ἀπό τά προϊόντα ὁρισμένης κατηγορίας εἶναι ἰρλανδικῆς κατασκευῆς καί ποῦ διατίθενται («Shoplink-Service»).

β) ἡ παροχή διευκολύνσεων διενεργείας ἐκθέσεων, μέ σκοπό νά ἐκτίθενται μόνο ἰρλανδικά προϊόντα, σέ ἕνα μεγάλο κέντρο ἐκθέσεων στό Δουβλίνο, τό ὁποῖο διαχειρίζεται τό Irish Goods Council πού φέρεται ὡς ἰρλανδική δημοσία ἀρχή·

γ) ἡ ἐνθάρρυνση τῆς χρήσεως τοῦ συμβόλου «ἐγγυημένο ἰρλανδικό προϊόν» («Guaranteed irish») γιά τά προϊόντα ἰρλανδικῆς κατασκευῆς καί ἡ παράλ-

ληλη όργάνωση έκ μέρους τοῦ Irish Goods Council ένός εἰδικοῦ συστήματος διερευνήσεως παραπόνων ἀφορώντων προϊόντα φέροντα αὐτό τό συμβολικό γνώρισμα·

δ) ἡ όργάνωση ἀπό τό Irish Goods Council μεγάλης διαφημιστικῆς ἐκστρατείας ὑπέρ τῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων, ἰδίως μέ τήν δημοσίευση καί διανομή ἀπό τόν όργανισμό αὐτό φυλλαδίων πού παροτρύνουν τούς καταναλωτές νά ἀγοράζουν μόνον ἐγχώρια προϊόντα.

4 Στό δικόγραφο τῆς προσφυγῆς της ἡ Ἐπιτροπή ἀναφέρει ὅτι, ἐν τῷ μεταξύ, ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση διέκοψε τίς ἐνέργειες πού συνεδέοντο μέ τό «Shoplink Service» καί τήν παροχή διευκολύνσεων διενεργείας ἐκθέσεως στό Δουβλίνο. Ἀντιθέτως, οἱ ἄλλες δύο ἐνέργειες ἐξακολούθησαν ἀκόμη καί μετά τήν λήξη τῆς τριετοῦς περιόδου κατά τήν ὁποία εἶχε προβλεφθεῖ νά διαρκέσει ἡ ἐκστρατεία. Ἐπί πλέον, ἡ διαφημιστική ἐκστρατεία ἐπεξετάθη βαθμιαίως, ἰδίως μέ εὐρεία διαφήμιση τῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων διά τοῦ τύπου καί τῆς τηλεοράσεως.

5 Ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση δέχεται ὅτι ἐπραγματοποιήθη ἕνα τριετές πρόγραμμα ὑπέρ τῆς ἀγορᾶς ἰρλανδικῶν προϊόντων στήν Ἰρλανδία. Μετά τήν διακοπή, κατόπιν αἰτήματος τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς λειτουργίας τοῦ «Shoplink Service» καί τῶν διευκολύνσεων διενεργείας ἐκθέσεως στό Δουβλίνο, τό πρόγραμμα αὐτό συνίστατο ἁπλῶς σέ διαφημιστική ἐκστρατεία ἀπό τοῦ τύπου καί τῆς τηλεοράσεως διά τῆς ἐκτυπώσεως ἀφισῶν καί ἐνημερωτικῶν φυλλαδίων, καθώς καί διά τῆς χρήσεως τοῦ συμβόλου «ἐγγυημένο ἰρλανδικό προϊόν», μέ σκοπό νά ἐξοικειωθοῦν καλύτερα οἱ ἰρλανδοί καταναλωτές, μέ τά προϊόντα ἰρλανδικῆς κατασκευῆς καί νά συνειδητοποιήσει τό ἰρλανδικό κοινό τόν δεσμό πού ὑφίσταται μεταξύ τῆς ἐμπορίας τῶν προϊόντων αὐτῶν στήν Ἰρλανδία καί τοῦ προβλήματος τῆς ἀνεργίας στήν χώρα αὐτή.

6 Ὡς πρός τήν διαφημιστική ἐκστρατεία, ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση ἰσχυρίζεται ὅτι ἀποτελεῖ μέρος τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Irish Goods Council. Ὁ όργανισμός ὅμως αὐτός δέν δύναται νά θεωρηθεῖ ὡς ἰρλανδική δημοσία ἀρχή· ἀποτελεῖ ἁπλῶς μία ἕνωση πού παρέχει τήν δυνατότητα στίς διάφορες ἰρλανδικές βιομηχανίες νά συνεργάζονται πρός τό κοινό τους συμφέρον. Οἱ ἐνέργειες τοῦ Irish Goods Council δέν στηρίζονται σέ καμία ἐπίσημη κανονιστική ρύθμιση, ἡ μόνη δέ ἀνάμειξη τῆς κυβερνήσεως σ' αὐτό συνίσταται ἀποκλειστικῶς στήν οἰκονομική ἐνίσχυση καί σέ ἠθική ὑποστήριξη.

7 Ἡ Ἐπιτροπή ὑποστηρίζει ὅτι τήν εὐθύνη τῶν πράξεων τοῦ Irish Goods Council φέρει ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση. Παρατηρεῖ εἰδικότερα ὅτι τά μέλη τῆς διευθύνουσας τό Council ἐπιτροπῆς διορίζονται, σύμφωνα μέ τό καταστατικό τοῦ όργανισμοῦ αὐτοῦ, ἀπό τόν ὑπουργό βιομηχανίας, ἐμπορίου καί ἐνεργείας.

8 Ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι ἡ ἐκστρατεία προωθήσεως τῶν πωλήσεων καί ἀγορῶν ἰρλανδικῶν προϊόντων στήν Ἰρλανδία πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς μέτρο ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικό περιορισμό ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν. Ἡ Ἰρλανδία ἰσχυρίζεται, πρῶτον, ὅτι οὐδέποτε ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση ἔλαβε «μέτρα» δυνάμενα νά ὑπαχθοῦν στό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης καί δεύτερον, ὅτι, ἡ οἰκονομική ἐνίσχυση πρός τό Irish Goods Council πρέπει νά κριθεῖ βάσει τῶν ἄρθρων 92 καί 93 τῆς συνθήκης καί ὄχι βάσει τοῦ ἄρθρου 30.

9 Πρίν ἐκτιμηθοῦν τά ἐπιχειρήματα αὐτά πρέπει νά ἐξετασθεῖ ἡ θέση τοῦ Irish Goods Council.

## II — Τό Irish Goods Council

10 Τό Irish Goods Council ἱδρύθη στίς 25 Αὐγούστου 1978, λίγους μῆνες μετά τήν ἔναρξη τῆς ἐπιδίκου ἐκστρατείας, ὑπό μορφή ἑταιρίας μέ περιορισμένη εὐθύνη ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐγγύηση πού παρέχουν οἱ ἑταῖροι καί χωρίς μετοχικό κεφάλαιο· κατεχωρίσθη στά βιβλία ἑταιριῶν (Companies Act 1963). Στήν πραγματικότητα, τό Council προέκυψε ἀπό τήν συγχώνευση δύο ὀργανισμῶν, τοῦ National Development Council, ἑταιρίας περιορισμένης εὐθύνης καταχωρισμένης σύμφωνα μέ τόν Companies Act καί τῆς ὁμάδος ἐργασίας περί τῆς προωθήσεως καί τῆς πωλήσεως ἰρλανδικῶν προϊόντων.

11 Κατά τήν ἰρλανδική κυβέρνηση, ἡ ἵδρυση τοῦ Irish Goods Council ἐτέλει ὑπό τήν αἰγίδα («sponsored») τῆς κυβερνήσεως, μέ σκοπό νά ὑποστηριχθεῖ ἡ ἰρλανδική βιομηχανία νά ὑπερπηδήσει τίς δυσκολίες της. Τό Council ἱδρύθη γιά νά παράσχει τό πλαίσιο ἐντός τοῦ ὁποίου θά ἠδύναντο νά ἑνωθοῦν οἱ διάφορες βιομηχανίες γιά νά συνεργασθοῦν πρός τό κοινό τους συμφέρον.

12 Ἡ διευθύνουσα ἐπιτροπή τοῦ Irish Goods Council ἀποτελεῖται, σύμφωνα μέ τό καταστατικό τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτοῦ, ἀπό δέκα μέλη πού διορίζονται ὑπό τήν προσωπική τους ἰδιότητα ἀπό τόν ὑπουργό βιομηχανίας, ἐμπορίου καί ἐνεργείας· ὁ ἴδιος ὑπουργός διορίζει τόν πρόεδρο μεταξύ τῶν μελῶν τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς. Τά μέλη καί ὁ πρόεδρος διορίζονται γιά περίοδο τριῶν ἐτῶν, δύνανται δέ νά ἀναδιορισθοῦν. Στήν πράξη, τά μέλη τῆς διευθύνουσας ἐπιτροπῆς ἐπιλέγονται ἀπό τόν ὑπουργό, κατά τρόπο πού νά ἐκπροσωπεῖ τούς οἰκείους τομεῖς τῆς ἰρλανδικῆς οἰκονομίας.

13 Όπως προκύπτει από τίς πληροφορίες πού παρέσχε ή ίρλανδική κυβέρνηση κατ' αΐτηση τοῦ Δικαστηρίου, οί ένέργειες τοῦ Irish Goods Council χρηματοδοτοῦνται άπό έπιχορηγήσεις τῆς ίρλανδικῆς κυβερνήσεως καί τῆς ίδιωτικῆς βιομηχανίας. Τά ποσά τῶν κρατικῶν καί ίδιωτικῶν έπιχορηγήσεων άνῆλθαν, άντιστοίχως, σέ 1 005 000 καί 175 000 λίρες Ίρλανδίας γιά τήν περίοδο Αύγούστου 1978 — Δεκεμβρίου 1979, 940 000 καί 194 000 γιά τό έτος 1980 καί 922 000 καί 238 000 γιά τό έτος 1981.

14 Ή ίρλανδική κυβέρνηση δέν άμφισβήτησε ότι οί δραστηριότητες τοῦ Irish Goods Council συνίστανται, μετά ίδίως τήν κατάργηση τοῦ «Shoplink-Service» καί τῶν διευκολύνσεων διενεργείας έκθέσεως πού παρείχοντο στούς ίρλανδούς παραγωγούς στό Δουβλίνο, στήν όργάνωση διαφημιστικῆς έκστρατείας ύπέρ τῆς πωλήσεως καί άγορᾶς ίρλανδικῶν προϊόντων, καθώς καί στήν προώθηση τῆς χρήσεως τοῦ συμβόλου «έγγυημένο ίρλανδικό προϊόν».

15 Έτσι λοιπόν προκύπτει ότι ή ίρλανδική κυβέρνηση είναι έκείνη πού διορίζει τά μέλη τῆς διευθύνουσας έπιτροπῆς τοῦ Irish Goods Council, τοῦ χορηγεῖ κρατικές έπιχορηγήσεις, πού καλύπτουν τό κύριο μέρος τῶν δαπανῶν του καί καθορίζει τέλος τούς σκοπούς καί τό πλαίσιο τῆς έκστρατείας ύπέρ τῆς πωλήσεως καί άγορᾶς ίρλανδικῶν προϊόντων πού έπραγματοποίησε ό έν λόγω όργανισμός. Έν ὄψει τῶν δεδομένων αύτῶν, ή ίρλανδική κυβέρνηση δέν δύναται νά έπικαλεσθεῖ τό γεγονός ότι τήν έκστρατεία έπραγματοποίησε μία ίδιωτική έταιρεία γιά νά άπεκδυθεῖ τῆς εύθύνης πού ένδεχομένως ύπέχει δυνάμει τῶν διατάξεων τῆς συνθήκης.

## III — Ή δυνατότητα έφαρμογῆς τῶν ἄρθρων 92 καί 93 τῆς συνθήκης

16 Ή ίρλανδική κυβέρνηση ύποστηρίζει ότι ή έπίδικη έκστρατεία, ἔστω καί ἄν εἶχε ὡς σκοπό ἤ ὡς ἀποτέλεσμα νά άποθαρρύνει τίς προερχόμενες άπό άλλα κράτη μέλη είσαγωγές, πρέπει νά έκτιμηθεῖ βάσει τῶν ἄρθρων 92 καί 93 τῆς συνθήκης, πού άναφέρονται στίς χορηγούμενες άπό τά κράτη ένισχύσεις. Ή δυνατότητα έφαρμογῆς τῶν έν λόγω διατάξεων άποκλείει τήν δυνατότητα έφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 30 τῆς συνθήκης έπί τοῦ ὁποίου ή Έπιτροπή έστήριξε τήν προσφυγή της.

17 Έπί τοῦ θέματος αὐτοῦ, ή ίρλανδική κυβέρνηση ίσχυρίζεται ότι στήν πραγματικότητα τήν έκστρατεία διηύθυνε τό Irish Goods Council, ὁ δέ ρόλος τῆς κυβερνή-

σεως περιορίσθη σέ ήθική ὑποστήριξη καί οἰκονομική ἐνίσχυση. Ἄν ἡ ἐκστρατεία αὐτή ἠδύνατο, ὅπως ἰσχυρίζεται ἡ Ἐπιτροπή, νά θίξει τήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν ἐμπορευμάτων ἐντός τῆς Κοινότητος, εὐνοοῦσα τήν ἐγχώρια παραγωγή σέ σχέση μέ τά εἰσαγόμενα προϊόντα, τό γεγονός αὐτό θά ἠδύνατο νά ἀποδοθεῖ μόνο στήν κυβερνητική ἀπόφαση, δηλαδή στήν ἀπόφαση νά ἐπιχορηγήσει τό Irish Goods Council.

18 Διαπιστοῦται ὡστόσο ὅτι τό γεγονός ὅτι σημαντικό μέρος τῆς ἐπιδίκου ἐκστρατείας χρηματοδοτεῖται ἀπό τήν ἰρλανδική κυβέρνηση καί ὅτι τά ἄρθρα 92 καί 93 τῆς συνθήκης θά ἠδύναντο νά ἐφαρμοσθοῦν ἐπί τοῦ τρόπου αὐτοῦ χρηματοδοτήσεως δέν σημαίνει ὅτι αὐτή καθαυτή ἡ ἐκστρατεία δύναται νά διαφύγει τῶν ἀπαγορεύσεων τοῦ ἄρθρου 30.

19 Ἐν πάση περιπτώσει, ἄν ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση ἐθεώρει ὅτι ὁ τρόπος αὐτός χρηματοδοτήσεως ἀπετέλει ἐνίσχυση, κατά τήν ἔννοια τῶν ἄρθρων 92 καί 93, ὤφειλε νά γνωστοποιήσει τήν ἐνίσχυση αὐτή στήν Ἐπιτροπή σύμφωνα μέ τήν παράγραφο 3 τοῦ ἄρθρου 93.

## IV — Ἡ ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 30 τῆς συνθήκης

20 Ἡ Ἐπιτροπή ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ἐκστρατεία «Ἀγοράζετε ἰρλανδικά προϊόντα» καί τά μέτρα πού ἐλήφθησαν στό πλαίσιο αὐτῆς πρέπει, στό σύνολό τους, νά θεωρηθοῦν ὡς μέτρα παροτρύνσεως ἀγορᾶς ἐγχωρίων μόνο προϊόντων. Τά μέτρα αὐτά φέρονται ὡς ἀντιβαίνοντα στίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχουν τά κράτη μέλη ἐκ τοῦ ἄρθρου 30. Ἡ Ἐπιτροπή ἀναφέρεται σχετικῶς στήν διάταξη τοῦ ἄρθρου 2, παράγραφος 3, στοιχεῖο κ, τῆς ὁδηγίας 70/50 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 22ας Δεκεμβρίου 1969, πού στηρίζεται στίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 33, παράγραφος 7, περί καταργήσεως τῶν μέτρων ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν πού δέν ἀναφέρονται σέ ἄλλες διατάξεις πού ἔχουν θεσπισθεῖ δυνάμει τῆς συνθήκης ΕΟΚ (ΟJ 1970 L 13, σ. 29). Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 2, παράγραφος 3, στοιχεῖο κ, μέτρα πού παρακινοῦν στήν ἀγορά ἐγχωρίων μόνον προϊόντων πρέπει νά θεωροῦνται ἀντίθετα πρός τίς ἀπαγορεύσεις τῆς συνθήκης.

21 Κατά τήν ἰρλανδική κυβέρνηση, ἡ ἀπαγόρευση τῶν μέτρων ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πού ἐπιβάλλει τό ἄρθρο 30 ἀφορᾶ μόνο «μέτρα», δηλαδή πράξεις πού ἔχουν δεσμευτικό χαρακτήρα καί προέρχονται ἀπό δημοσία ἀρχή. Ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση ὅμως δέν ἐξέδωσε καμία πράξη αὐτῆς τῆς κατηγορίας, περιορισθείσα στήν ἠθική ὑποστήριξη καί οἰκονομική ἐνίσχυση δραστηριοτήτων πού ἀνέπτυξαν οἱ ἰρλανδικές βιομηχανίες.

22 Ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση ὑπογραμμίζει ἐπίσης ὅτι ἡ ἐπίδικη ἐκστρατεία δέν εἶχε περιοριστικές ἐπιπτώσεις ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν, δεδομένου ὅτι ἡ ἀναλογία τῶν πωλήσεων ἰρλανδικῶν προϊόντων στήν ἰρλανδική ἀγορά ἐμειώθη ἀπό 49,2 % τό 1977 σέ 43,4 % τό 1980.

23 Διαπιστοῦται, κατ' ἀρχάς, ὅτι ἡ ἐπίδικη ἐκστρατεία δέν δύναται νά ἐξομοιωθεῖ μέ διαφημιστική ἐκστρατεία πού πραγματοποιοῦν ἰδιωτικές ἤ δημόσιες ἐπιχειρήσεις ἤ ὅμιλος ἐπιχειρήσεων ὑπέρ τῆς ἀγορᾶς τῶν προϊόντων πού παράγουν. Ἀνεξαρτήτως τῶν μέσων πού χρησιμοποιοῦνται πρός διενέργειά της, ἡ ἐκστρατεία αὐτή ἐκφράζει τήν πρόθεση τῆς ἰρλανδικῆς κυβερνήσεως νά ὑποκατασταθοῦν τά εἰσαγόμενα προϊόντα ἀπό ἐγχώρια καί νά ἐλέγχεται ἔτσι τό ρεῦμα τῶν εἰσαγωγῶν ἀπό ἄλλα κράτη μέλη.

24 Ἀναφέρεται σχετικῶς ὅτι, ὅπως ἐτόνισε ὁ ἐκπρόσωπος τῆς ἰρλανδικῆς κυβερνήσεως κατά τήν ἔναρξη τῆς ἐκστρατείας, ἡ τελευταία ἀπετελεῖτο ἀπό ἕνα σύνολο ἐπιμελῶς μελετημένων πρωτοβουλιῶν πού ἐντάσσονται σέ ἕνα ὁλοκληρωμένο πρόγραμμα προωθήσεως τῶν ἐγχωρίων προϊόντων· τό Irish Goods Council ἱδρύθη μέ πρωτοβουλία τῆς ἰρλανδικῆς κυβερνήσεως λίγους μῆνες ἀργότερα· τήν δέ ἐφαρμογή τοῦ ὁλοκληρωμένου προγράμματος, ὅπως τό εἶχε καταρτίσει ἡ κυβέρνηση, ἐνεπιστεύθη ἤ ἄφησε στό ἐν λόγω Council.

25 Καίτοι ἀληθεύει ὅτι τά δύο στοιχεῖα τοῦ προγράμματος πού ἐξακολούθησαν νά ἰσχύουν, δηλαδή ἡ διαφημιστική ἐκστρατεία καί ἡ χρησιμοποίηση τοῦ συμβόλου «ἐγγυημένο ἰρλανδικό προϊόν», δέν εἶχαν ὡς ἀποτέλεσμα νά συμβάλουν σημαντικά στήν ἀνάκτηση τῆς ἰρλανδικῆς ἀγορᾶς ἀπό τά ἐγχώρια προϊόντα, δέν δύναται, ὡστόσο, νά παραβλεφθεῖ ὅτι οἱ δύο αὐτές δραστηριότητες, ἀνεξαρτήτως τῆς ἀποτελεσματικότητός των, ἀποτελοῦν μέρος ἑνός κυβερνητικοῦ προγράμματος, σκοπός τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ ὑποκατάσταση τῶν εἰσαγωγῶν ἀπό ἐγχώρια προϊόντα καί τό ὁποῖο δύναται νά ἐπηρεάσει τήν ἔκταση τοῦ ἐνδοκοινοτικοῦ ἐμπορίου.

26 Πράγματι, ἡ διαφημιστική ἐκστρατεία ὑπέρ τῆς πωλήσεως καί ἀγορᾶς ἰρλανδικῶν προϊόντων δέν δύναται νά ἀπομονωθεῖ οὔτε ἀπό τήν προέλευσή της, ὡς μέρος τοῦ κυβερνητικοῦ προγράμματος, οὔτε ἀπό τήν σχέση της μέ τήν θέσπιση τοῦ συμβόλου «ἐγγυημένο ἰρλανδικό προϊόν» καί μέ τήν ὀργάνωση ἑνός εἰδικοῦ συστήματος γιά τήν ἔρευνα παραπόνων ἀφορόντων τά φέροντα τό σύμβολο προϊόντα. Ἡ θέσπιση αὐτοῦ τοῦ συστήματος ἐρεύνης παραπόνων ἀφορόντων ἰρλανδικά προϊόντα ἐπιβεβαιώνει πράγματι τόν βαθμό ὀργανώσεως τῆς ἐκστρατείας «Ἀγοράζετε ἰρλανδικά προϊόντα» καί τόν εἰσάγοντα διακρίσεις χαρακτήρα της.

27 Ὑπό τίς περιστάσεις αὐτές, οἱ δύο αὐτές δραστηριότητες ἰσοδυναμοῦν μέ τήν καθιέρωση ἐθνικῆς πρακτικῆς πού εἰσήγαγε ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση καί πού ἐφηρμόσθη μέ τήν συνδρομή της, τῆς ὁποίας τό ἀποτέλεσμα πού ἠδύνατο νά ἐπέλθη ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν προελεύσεως ἄλλων κρατῶν μελῶν νά εἶναι ὅμοιο μέ τό ἀποτέλεσμα πού θά προέκυπτε ἀπό δεσμευτικοῦ χαρακτῆρος κυβερνητικές πράξεις.

28 Μιά τέτοια πρακτική δέν διαφεύγει τῶν ἀπαγορεύσεων τοῦ ἄρθρου 30 τῆς συνθήκης ἐκ μόνου τοῦ γεγονότος ὅτι δέν ἔχει δεσμευτικό χαρακτήρα γιά τίς ἐπιχειρήσεις. Πράγματι, ἀκόμη καί πράξεις τῆς κυβερνήσεως ἑνός κράτους μέλους, στερούμενες δεσμευτικοῦ χαρακτῆρος, δύνανται νά ἐπηρεάσουν τήν συμπεριφορά ἐμπόρων καί καταναλωτῶν ἐντός τοῦ ἐν λόγω κράτους καί νά ἔχουν ἔτσι ὡς ἀποτέλεσμα τήν ματαίωση τῶν σκοπῶν τῆς Κοινότητος, ὅπως ἐκτίθενται στό ἄρθρο 2 καί ἀναπτύσσονται στό ἄρθρο 3 τῆς συνθήκης.

29 Αὐτό συμβαίνει ὅταν, ὅπως στή προκειμένη περίπτωση, μία τέτοια περιοριστική πρακτική ἀποτελεῖ ἐφαρμογή ἑνός προγράμματος πού ἔχει καταρτισθεῖ ἀπό τήν κυβέρνηση, ἀφορᾶ τό σύνολο τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας καί ἔχει σκοπό νά ἐλέγχει τήν ροή τοῦ ἐνδοκοινοτικοῦ ἐμπορίου διά τῆς προωθήσεως τῆς ἀγορᾶς ἐγχωρίων προϊόντων, μέσω μιᾶς ἐπί ἐθνικῆς κλίμακας διαφημιστικῆς ἐκστρατείας καί τῆς ὀργανώσεως εἰδικῶν διαδικασιῶν πού ἐφαρμόζονται μόνον ἐπί τῶν ἐγχωρίων προϊόντων, καθώς καί ὅταν οἱ ἐνέργειες αὐτές στό σύνολό τους δύνανται νά ἀποδοθοῦν στήν κυβέρνηση καί ἐκτελοῦνται ὀργανωμένα ἐφ' ὁλοκλήρου τοῦ ἐθνικοῦ ἐδάφους.

30 Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι ἡ Ἰρλανδία διά τῆς ὀργανώσεως ἐκστρατείας γιά τήν προώθηση τῆς πωλήσεως καί τῆς ἀγορᾶς ἰρλανδικῶν προϊόντων στό ἔδαφός της παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης.

## Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

31 Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 69, παράγραφος 2, τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας, ὁ ἡττηθείς διάδικος καταδικάζεται στά δικαστικά ἔξοδα. Δεδομένου ὅτι ἡ καθ' ἧς ἠττήθη, πρέπει νά καταδικασθεῖ στά δικαστικά ἔξοδα.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

κρίνει καί ἀποφασίζει:

**1) Ἡ Ἰρλανδία, διά τῆς ὀργανώσεως ἐκστρατείας γιά τήν προώθηση τῆς πωλήσεως καί τῆς ἀγορᾶς ἰρλανδικῶν προϊόντων στό ἔδαφός της, παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης.**

**2) Καταδικάζει τήν καθ' ἧς στά δικαστικά ἔξοδα.**

Mertens de Wilmars Pescatore O'Keeffe

Everling Mackenzie Stuart Bosco Koopmans

Ἐδημοσιεύθη σέ δημόσια συνεδρίαση στό Λουξεμβούργο στίς 24 Νοεμβρίου 1982.

Ὁ γραμματεύς

P. Heim

Ὁ πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

## ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ FRANCESCO CAPOTORTI ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1982 [1]

*Κύριε πρόεδρε,*
*Κύριοι δικαστές,*

1. Στήν παροῦσα ὑπόθεση, ἡ Ἐπιτροπή ἐχρησιμοποίησε τό ἔνδικο μέσο πού προβλέπει τό ἄρθρο 169, παράγραφος 2, τῆς συνθήκης ΕΟΚ, γιά νά ζητήσει νά ἀναγνωρισθεῖ ὅτι ἡ Ἰρλανδία παρέβη τό ἄρθρο 30 τῆς ἰδίας συνθήκης, λόγω ὁρισμένων πρωτοβουλιῶν διαφημιστικοῦ κυρίως χαρακτῆρος, στίς ὁποῖες προέβη γιά νά προωθήσει τήν πώληση ἰρλανδικῶν

1 — Μετάφραση ἀπό τά ἰταλικά.